

**Virumaa Rahvaülikooli
teated**

XIX

JUUNI 1938

Vilistlaskogu väljaanne

VIRUMAA

RAHVAÜLIKOOI TEATED

XIX

VILISTLASKOGU VÄLJAANNE
JUUNI 1938.

Ilmub vilistlaskogu juhatusel toimetusel

Sf 5833

Omal rajal.

S 5263

(28.9.40)

Kuula jõud, kuula tulevik hõikab,
käsi kindel ja kerge su jalg —
kui sa külvad, kui kood, kraave lõikad
loomisrõõmudest särab su palg!

Uusi töid ootab meid igal sammul,
uusi väärtusi vaimustus loob,
tulvab maast meile jõudu ja rammu,
üle raskustest tormab ju hoog!

Iga tee, iga töö ikka õilis
kui sul siht iial silmist ei kao:
Eesti hing, eesti pind püha kõigil,
kõlab kodule suur elulaul!

21. III 38.

L. Kaber,
V lend.

Rahvaülikooli tulevik.

Eelmises „Teadete“ numbris võisime rahuldustundega teha kokkuvõtteid selle aksiooni kohta, mis möödunud suvel ja sügisel toimus rahvaülikooli-mõtte propageerimiseks. Mitmekümnel koosolekul üle kogu Eesti selgitati rahvaülikooli põhimõtteid ja tähtsust, suures märgukirjas, mis oli alla kirjutatud 17 keskorganisatsiooni esindajate poolt ja esitati E. Haridusliidu esimehe E. Särgava ning peasekretäri Ev. Venderi poolt Haridusministeeriumile, toonitati rahvaülikooli vajadust Eestis. Kõik paistis olevat kõigeparemas korras. Oli isegi kavatsus ellu kutsuda veel kaks rahvaülikooli ja nimelt Lõuna-Eestis, selleks oli Haridusministeerium oma 1938/39. a. eelarves suurendanud rahvaülikoolidele määratavat toetussummat Kr. 12.000 — Kr. 30.000-ni. Kuid kõige selle tagajärg näib olevat, vähemalt käesoleval ajal, ümmargune null: rahvaülikooli küsimus on meie maakultuurielu juhtivates organisatsioonides ja asutustes jälle

nagu kuhugile udusesse kaugusesse taganenud, andes maad rohkem „tähtsamatele“ päevaküsimustele, Haridusministeeriumi poolt eelarvesse võetud toetussumma on 30.000-lt kroonilt alanenud endisele 12.000-le kroonile (see summa on määratud 2 maarahvaülikooli ja umbes pooletosina linnarahvaülikooli toetuseks), nii et näit. Virumaa Rahvaülikooli 1938/39. a. eelarves esineb jälle 4000-krooniline puudujääk, mida tuleb katta siit-sealt hangitud ajutiste toetustega, nagu möödunud aastal, ja isegi õpilaste arv rahvaülikoolides pole kasvanud, nagu võis oodata elava selgitustöö tõttu möödunud suvel. Rahvaülikooli areng näib käesoleval momendil sarnanevat tänavuse kevadele: hulk pungi ootab puhkemist, kuid karmid ilmastikuolud takistavad seda.

Mis siin teha? Kas käega lüüa rahvaülikoolile ja rahuldada puhtkutsekoolidega, millede arenguks näivad olevat palju soodsamad ainelised võimalused?

Minu arvates me seda siiski ei või. Isiklikult ei saa ma sellega kunagi leppida, sest omal pikal õpetaja tegevusel kõigemitmetüübiliemates eesti koolides, mille hulgas ei puudu ka põllu- ja kodumajanduslik kutsekool, olen veendumusele tulnud, et rahvaülikool on õppeasutis, mis kõige suuremal määral läheneb sellele ideaalile, mida taotlevad kõik tõelised noorsoo kasvatajad kõige vanematest aegadest kuni meie päevini.

Sest kooli tuumaks ei ole mitte ilusad ruumid, kallid õppeabinõud, peensusteni läbitöötatud meetodilised võtted, see kõik on küll väga tähtis edukaks kooli tööks, kuid jääb siiski surnud mehhanismiks, kui seda ei elusta koolivaim, mis on: elav suhe õpetaja ja õpilase vahel, mis püsib palju kauemini kui kooliaeg, mis püsib sagedasti kogu eluaeg.

Tuletage meele kahte inimesoo suurimat õpetajat — Sokratest ja Jeesust: ühe auditooriumiks oli Ateena turg, teise õppekohaks Juudamaa väikelinnade ja alevikkude tänavad, haljendavad künkad ja metsasalud.

Ometi missugune mõju, mis kestab aastatuhandeid!

Vaim on peasi, ja säärase koolivaimu tekkimiseks on kõige rohkem eeldusi rahvaülikoolis.

Sellepärast oleks kahju, kui rahvaülikool meil ei saaks tõusta sellele seisukohale, mida ta oma tähtsuse poolest väärrib.

Kuid mis siis siin teha?

Minule on selge, mis tuleb teha. Tuleb teha nii, nagu tegi see Soome talupoeg, keda saatus oli asetanud madala soise maalapile, kus kevadised niisked külmad ja hallad hävitasid aastate jooksul mehe töövaeva: ta kaevas kraavisid ja kaevas neid niikaua ja niipalju, et viimaks niiskus ei ulatanud enam saaki rikkuma.

Ka meie peame nii tegema. Ja kui Teie, kogu vilistlaskond, olete minuga ühel nõul, kui Teiegi ei taha, et rahvaülikool sureks, vaid tahate et ta elaks ja kasvaks, siis peate selle agara ja julge Soome talupoja kombel tööle hakkama (ei ole ju Eestiski puudu säärstest talumeestest). Meie „kraavitöö“ aga seisab eeskätt selles, et oma ümb-

ruskonnale järeljätmata selgitame rahvaülikooli mõtet, kasutades selleks igat juhust. Eriti noori peame selle juures silmas pidama. Ärgem unustagem kunagi tõika, et kolmneljandikku meie noorsoost peab jääma ainult algkooli haridusega ja pool sellest ei lõpeta isegi algkooli kursust. Seda on vähe, seda on äärmiselt vähe kõrgepingeliseks võistluseks meie naabritega. Veel kurvem on asjaolu, et selles suures noorsoo massis, mis peab ellu astuma väga puuduliku ettevalmistusega, leidub tuhandeid andekaid noori, kelledest võiks kohase ettevalmistuse juures saada hääd kohalikud juhid ja eestvõtjad kultuuritöös, kuid kelle anded äratuse ja juhatuse puudusel paratamata manduma peavad.

Nii ei tohi see edasi kesta, meie rahvas ei ole rikas, et säärast kallist energiat võiks lasta tegevusetu hävida, kuna meie kodud ja põllud igatsusega ootavad selge mõistuse ja sooja südame poolt juhitud osavaid töökäsi. Siin lasub meie õlul suur kohustus äratada neis tuhandeis noortes huvi enesekasvatuse ja -harimise vastu, näidata neile sügavamat elumõtet ja õilsamaid elusihte. Nende hulgast peaksid tulema ka rahvaülikooli õpilased. Ja neid peaks koguma nii palju, et rahvaülikoolide uste taga tekkiksid pikad sabad.

Arvan, et see sugugi võimata ei ole, kui meie oma ülesande tähtsusest kogu selle üldrahvuslikus ulatuses teadlikud oleme ning kõik võimalused selleks ära kasutame selgitustöö tegemiseks rahvaülikooli hääks.

Virumaa Rahvaülikooli vilistlaspere ulatub käesoleval ajal üle 600; kui kihutustöö rahvaülikooli kasuks muutuks nii intensiivseks, et iga 3 vil. kohta leiduks andekas ja tüse noor, kes sooviks astuda eeltuleval sügisel rahvaülikooli õppima, siis tekiks soovijaid kogusummas 200 ümber. Selline arv paneks juba tõsisemalt mõtlema neid, kellest olenevad meie rahvaülikoolide ainelised võimalused, sest praegu töötavad rahvaülikoolid suudaksid mahutada ainult poole sellest arvust. Külap leiduksid siis ka summad rahvaülikoolide töötin-gimuste parandamiseks ja isegi uute rahvaülikoolide asutamiseks.

Nii ootab ka Virumaa Rahvaülikooli lapsi tähtis töö sel alal. Mida rohkem sooviavaldusi kooli astumiseks tuleb, mida varem need sooviavaldused tulevad, seda parem, sest seda kindlamaks muutub Rahvaülikooli tulevik. Iga nädal, isegi iga päev on kallis.

Ärgem siis viivitagem.

J. R u u s.

Töötus.

Kaotab päike lillerätte,
meresuid on jootmas jõed —
kus on minu eluläte,
kus on hoolsalt hoitud tõed?

Koduaias, koduaidas,
kodupõllu peenra all,
leelo pühas peidupaigas
kasvas kangeks vaimuvald.

Tööd ja hooled töotan anda
rõõmud rahva kätte,
tahan lausa leeki kanda —
soojust hinge lättesse!

L. K a b e r.
V l e n d.

Tulgem kokku —

Koos meie olemegi — kevadega, koos rõõmude-murede ja raskustega. — Ja veel enamgi — 20. a. Eesti iseseisvusel; siis üldlaulupidu; V. E. ühingu 10. a. juubeli puhul üliilmne väliseestlaste kongress ja V. R-ülik. vilistlaspere suvipäev. See kõik seab meid eestlasi, kes teineteisest kaugemal asuvad.

Tulla kokku kaugelt ja lähedalt, üle takistuste — tugevad ja julged noored!

Missugune mõte läbistab meid? Ei ole ühtegi, kes tahaks jääda. Kuid ei ole ühtegi, kes ei saaks tulla — vähemalt nii, et tundagi seda mõju, mida üksi omada ei saa.

... On saanud kevad ja ajaratas pöördunud rohkem kui aasta. Siis läksime rändu — ellu. Oleme töötanud, tundnud rõõmu ja kurbust; oleme unustanudki mõnda. Kuid jäljed pole kadunud; nad juhivad meid tagasi. — Kord rändasin sõbraga üle kõrve liiva. Oli õhtu. Puhkasime telgis. Nurisesin oma saatuse üle: Meie inimesed peame elama kui loomad, kel midagi igapäivsest rohkem ei leidu — pole jumalat.

Sõber aga vastas mulle: „Mine välja ja vaata jälgi, mis meie telgist mööda lähevad!“ Läksin ja vaatasin. Need olid hirve jäljed. — Tähendab, hirv on meie telgist mööda läinud, vastasin ma sõbrale. Sõber mõtles pisut ja vastas: „Kuidas teadsid sa, kui ise hirve pole näinud, et see hirv võis olla?“ Siis kutsus ta mind välja ja viipas loojenevale päikesele: — „Vaata seda suurt tulist ketast — päikest, mis kaob peagi kõrve liiva ja tuisu sisse. Ka see võib kellegi jälg olla, niisuguse võimsa jälg, mis ei kustu ega kao nii, nagu kõrve liiva sisse kaovad hirve jäljed.“ Mõtlesin selle üle kaua: — Jah, ka inimeses võivad peituda jäljed — ilusast ja õilsast. Neid meie küll ei näe, aga tunneme. Tunneme, kuidas nad meisse saanud, kes seda teinud —

Need jäljed on meie kasvatus, meie haridus, mida emakene Rahvaülikool kaasa andis.

Neil jälgedes siis astumegi eelolevaks suvipäevaks kokku.

N. T s e t s e r.
XII lennu vilistl.

Märtsi öös.

On öö —
vaikne ja sume
magab rand
ohkab nukralt —
mererind.

Tasa, kuulata—
kusagil ohkab
ja kaebab,
kas südant ehk vaevab
tal igatsus!

Tume on
vaikne meri
ööpimeduses hall
ja palistuseks kaldal
jääst valge sall.

Võimas, tumedas talve öös
valge ja nagu võigas
on jäädest kuhjat vall
rannal — öös.

S a n n e.
12. 5. 38.

Jakob Liivi saates.

Pehme talveõhtu. Üks väikelinna kõrvaltänavaist saab tähtsa ilme: tihe rahvamass mustab, liigub ja lainetab kahelpool kõnniteedel, aga kõikide pilgud on suunatud lihtsa, halli maja valgustud aknaile ja uksele. Säält peab varsti välja kantama särk, milles jäädvalt puhkab vana rahvamees.

Siiani väljus too mees omast kodust, läks, ütles rahvale omad mõjukad sõnad pidulikel silmapilgel, pidas nõu linnaisade ja teiste targema meestega ehk ajas sõbrajuttu vähemas ringis — läks ja tuli jälle tagasi oma lihtsasse, mugavasse majja. Nüüd aga kantakse teda välja säält ja algab tagasipöördumatu teekond hulkade tunnustaval saatel.

Tõrvikute valgusel liigub leinarong, lahkuja ja ta omaste kurba, tumedat keskjoont palistavad tuletõrjujad helkivais kiivreis, kaitseliidu orkestrandid teevad hellnukrat leinamarsi muusakat, õpilasrühmad pahmavad südilt tuhkjas lumes, moodustades rongi pikema ja liikuvama osa (väiksemail, algkooli ealisil, on vahel õige kiire, aga küll neil siis lahkunud kirjaniku elu ja töö paremini meele jääb!). Rahwas aga vajub kahelpool kõnniteil kaasa rahulikult kohiseva,

mustava jõena. Ja ülalt langeb laia lund, kui lendleks ja laskuks lõputuid parvi valgeid liblikaid.

Mõjuv on too pilt: Õõtsuvad tuled valgustavad armastatud lahkunu ja ta lähimate saatjate teed, aga tolle valguse järgi vajuvad kõik, ka need, kes nurisenud alati ja nurisevad veelgi kõige üle, mileni nende pilk ega taip ei ulatu.

Nii läks rahvas tolle mehe sütitavate sõnade valguse järgi varemgi, kui arvustatigi — maha ometi ei jäänud, kuna polnud omal paremat ega niigi suurt küünalt tee valguseks. Nii minnakse tulevikuski inimese järgi, kes näeb kaugemale silmapilgust ja kelle sõnad naelutavad tervikuliseks hooneks hulkade soovid ja vajadused. — Kui aga aeg lahkunule annaks väärse järglase . . .

Elu jooksul on kadunu tolle eestki küllalt hoolet pidanud, et ta sõnaseeme tulevates noortes värske vaimustuse näol edasi kasvaks — on ju kõigile teada, kui suur sõber oli vana Jakob Liiv noortele! Vähe sellest, et ta noorte pidude ja teiste ürituste puhul veenvate ja lootusriikaste sõnadega kõneledes olemisele alles õige hoo ja mõnu andis — ka tema kodus olid noored alati teretunud. Kogunes mõnikord noortegrupp juttu vestma sinna kodusesse majja, siis näis sääline õhustik kui loodud olevat vabalennuliseks mõttevahetuseks. Sääli oli soojust, avarust ja elavat vaimu, mis majaanikest ajajooksul imunud seintesse, ustesse ja igasse mööblitükkigi.

Tollele mehele oli noorus kui muld, millest ta ikka jälle uut jõudu ammutas. Mida enam ta endast vaimujõudu jagas, seda tugevamana ta tundis ennast. Kas täidab kasvav põlv kord tema suured lootused?

Vaatame teraselt näkku koolinoortele — ega tea, missuguse vormimütsi all too tulevane tarkpea valmibki? Või astub ta alles algkooli teed, pääke kubisemas kujutlusist ja suu aina naljapähklaid puremas? Aga tõusku too Virumaa kuldsuu kustahes kandist — püsima jääb ta siis vaid, kui ta eluviperusi küllalt trotsida jõuab ja edasirühkimisel jonn ei jäta — nii umbes iseloomustas kord too vana suurus oma elurühtigi. „Oli ikka usku ettevõtteisse ja head julgust,“ ütles ja tõi kohe rea näiteid rikkalikust mälestuste salvest.

Või on too tulevane „rahva meelejärele mees“ juba oma karjääri teealgul? Siis ehk mõtleb ta tänuga vanameistrile, kellest õpitud kas ladus lause, selge ja jõuline väljendus, ehk too inimlähedus ja kodusus, mis seob sõna ütlejat ja sõnavõtjat vahenditult.

Igatahes on uskumatu, et Jakob Liiv veel kalmu tagant hääli meele kuulaks siiajääjate pikka nuttu ja näeks, et tänuvõlg temale tasutuks arvatakse ainult mälestuse austamisega.

Tema rahvuslik elutöö oli küllalt väärtuslik selleks, et nõuda jätkajat noorte ridadest!

L. K.

Meie kõrgem kultuur olgu — ühistunne.

Meil on palju kordi kõne all olnud küsimusi enesearendamise tähtsusest ja selle võimalustest. Kuna arenemine juhib inimese üldist eduteed ja küsimus on piiramata, siis tahan peatuda mõne sõnaga arenemisest kultuuri kaudu riigi ja rahvustunde alusel.

Kui ühiskondlikes eluavaldusis „kõrge“ kultuuri kaudu on tekkinud mitmesuguseid pahesid: nagu rahvaarvu kahanemine, maalt linna põgenemine, kohviku-, kino- ja lööklaulude-haigus jne. On küsimus enesest kaaluva tähtsusega noortele, kes tahavad end täiendada.

Eriti aga meie rahva liikmed, kes elavad väljaspool kodumaa piire ja väljaspool Eesti kultuuri, vajavad kaasaaitamist, et arendada ühistunned ja usku Eesti iseolemisse. Kõigi nende asjaolude varal julgen esitada mõningaid mõtteid lahenduseks.

Mis on kultuur?

Puu kasvab ja sirutab omi oksa laiale, selle puu kasv on tingitud mullast ja ilmastiku oludest j. m. Kuid inimese arenemine on juhitud mõistusest — koos reeglite ja tõekspidamistega, mida inimene ise oma parema äranägemise järele omandanud.

Puul kuivab mõni üksik oks ära, mille põhjuseks ei ole puu tüve ega oksa kidurus. Inimene aga, kes ei lonka jalast, kel pole küür seljas ja on mõistuselt normaalne — mis põhjusel siis kuivavad, n. ö. lähevad kaduma meie rahvaliikmeid täiesti terveid ja elujõulisi inimesi? Kas meie sellest siis aru ei saa, kui loeme teateid ajalehtedest, et mitmesugu lubamata väärnähteid kordub iga päev. Kas meie siis ei küsi endilt: milleks on siis kultuur, kui igal pool tehakse nii, et silm silma ja hammas hamba vastu? Kas on see õige kultuur, kui meil pole sellega tegemist, mida teised teevad? Ja ma usun meil on põhjust veel rohkemgi küsida: Kas on kultuur see, mille kaudu oleks võimalik kõrvaldada kõik see, mis on maha kiskuv ja hävitav?

Nii palju, kui meie suudame sellest aru saada, teame, et ühe inimese kultuur on teisele inimesele tühi õhk; ühe inimese tõekspidamised võivad olla teisele rumalus, või koguni lubamata narrus. Millele jääme siis peatuma, et mõista seda õiget kultuuri? Teame ju, et mainitud asjaolud killustavad rahvast mitmeisse kihtidesse ja tekitavad võitlusi riikide, üksikinimeste, seisuste jne. vahel. Ja tihti näeme, et võitlustes võivadgi esile tulla elule mittevastavad tegurid. Selle vältimiseks on tarvilik elu õige hinnang; s. o. sotsiaalsed ja kõlbelised alustoad inimese südametunnistuse ja mõistuse kaastunnetusel. Seepärast, et neile sotsiaalseile ja kõlblistele alustugedele ühe rahva heaolu ja tulevik kindlalt oleks rajatud, on tarvilik ühiskondlikes elukorraldusis kõrgem võim, s. o. riik. Seoses selliste mõtetega osutub riigi ülesanne kogu rahva ja selle loomingu seisukohast esikohale, esikohale ka üksikinimese seisukohast. Eesti rahvas, hinnates kõrgelt kooselu vorme on jõudnud eeskujuliku ühiskondliku korra luua, s. t. et meie rahvas on kõrgelt hinnanud ühiskondliku elukorralduse kõlblat taset. Meie rahva parimad pojad,

kauges kui ka lähemas minevikus — on annud paljud oma elu, selleks et saavutada vabadust. Noored, kes vabatahtlikult ohverdasid oma elu isamaale, annavad meile julgust olla kindlad rahva tulevikus. Inimene, kui ta vaimselt ja kultuurselt on niivõrd küps, et läheb ja annab oma elu, ei tee seda mitte käesolevate väärtuste pärast, vaid parema tuleviku nimel. Ideed, tõekspidamised, mis on kõrgemad igapäevaseist elukorraldusist, nende idude eest on eestlane valmis kandma ohvreid. Seda tõendas meie noorsugu vabadussõjas.

Ajalooast aga teame: minevikus, kui eestlased mitme vaenlase poolt olid sisse piiratud, siis lubasid nad niikaua vastu panna, kui neil veel põlvepikkune poisikene olemas oleks.

Sellest olgu selge, et muistsed eestlased olid oma aja kohta vaimselt ja kultuurselt niivõrd küpsed, et nende vägitegudena teostusid nende kõrged ideed — õige kultuur. Ei olnud oluline see, mis jääb, mis saab, vaid tähtis oli see, mida teostada taheti s. o. ühiskondlikku eluavaldust viia täiusele, luua uut — paremat. Nii ei tohi meil olla kahtlust, et meiegi käesolevad elukorraldused nende idude nimel, mille eest kord palju ohverdati, võiksid jääda unarusse.

Meie väike rahvas ja selle rahva liikmed väljaspool kodumaad peame äratundmisele jõudma, et meie heaolu oleneb suurel määral riigi- ja rahvustundest: Rohkem ühistunnet! Ja seda mainitut vajavad need, kelle iseolemine ja autonoomia on surutud võõra rahva mõtlemisviisi ja iseolemise seinte vahele. Ma ei taha siin puudutada küsimusi, mis väga hellad ja vajavad vaikimist, kuid ei saa mööda pääseda tõsiasjust: Meil peab olema usku — rohkem usku endasse!

Kui kaks paadimeest vaikse ilmaga on sõudnud merele ja säääl äkitselt tõuseb torm — arvab üks sõudjaist, et asjata on vaev ja püüdmine randa, kuid teine hakkab siiski oma väikese jõuga randa sõudma — ennast päästma.

Kui ma küsin teilt: Kumb neist kahest pääseb ennem, siis igitahes vastate — esimene, kes oma jõuga end päästa tahab. Nii oleme osa meie rahvast võõra rahva keskel, kui merel. Ja kui meie kaotame usu enesesse, oma rahvasse, kodumaasse, kas on siis julgus uskuda, et saatus merelainte vooges hellitab meie lootusi — inimese olemasolu sihte ja ideaale täiuse poole? Ammugi mitte!

Meie kõrgem püüd olgu — ühistunne!

N. Tsetser.

Rahvaülikoolide isa Grundtvig ja tema poolt asutatud rahvaülikooli alused.

— Grundtvig ei ole mitte üks rahvaülikoolide hingeline isa, vaid kogu Grundtvigi maailma- ja eluvaated on andnud põhja rahvaülikoolidele.

Nicolai Frerik Severin Grundtvig sündis 1783 aastal maapastori pojana Udbyssä, Seelandi saarel (suri 1872), kus ka tema kolm venda koolitati kirikuõpetajateks. Juba noorena 7. aastana pidi Grundtvig hakkama õppima raskeid ajaloolisi teadmisi, millest ta palju midagi aru ei saanud. Kuid ema sunnil, kes oli pärit vanast aadli soost, tahtis, et tema pojast pidi tulema kuulus mees. 9 aasta-sena viidi Grundtvig kodunt ära Jyllanile, ühe pastori juurde, kus Grundtvig pidi saama esimese õpetuse ladina keeles. Ühtlasi pidi see pastor teda ka ettevalmistama ladinakeelse Gümnaasumi sisseastu-miseks. Kuus aastat õppis Grundtvig seal üksikus, vaeses külas. Sel-les külas sai Grundtvig esimesed kogemused ja mõjutused oma hin-geellu. Vaesed talupojad ja nende viletsus andis Grundtvigile palju mõtlemis ainet. 1800. a. tuli Grundtvig Kopenhaageni, et sooritada sisseastumise eksami ülikooli. 1805 sai Grundtvig juba kodukooli-õpetaja koha Langenlandis.

Kui 1807. a. algas Taani-Inglise sõda, millises võitluses Taani kaotas omad sõjalaevad, mõjus see väga rusuvalt Grundtvigisse. Ta nägi kuidas Taani rahva rahvustunne langes. Tahtes rahvustunnet jällegi ausse tõsta hakkas Grundtvig luuletajaks ja kirjameheks. 1808. a. andis Grundtvig esimese raamatu välja, mis käsitas Põhja-maade—Taani vana usu kombeid ja jumalusi. See raamat tegi Grundtvigist suurema Taani luuletaja ja kirjamehe. Selle raamatu kirjutamisega sai Grundtvig ise usulise ärkamise osaliseks, ning tah-tis nüüd ka Taani rahvast viia usupuhastusele. 1811. a. õnnistati Grundtvig pastoriks, kuid sattus peagi vastollu kirikuvõimukandja-tega usupuhastuse pooldajana. Tal keelati õpetaja ameti pidamine. Nüüd ei jäänud Grundtvigil muud üle, kui astuda kirikuwastaste leeri. Mitte kui kiriku ja usu salgaja, vaid ta tahtis kirikut puhas-tada ratsionalismist ja usu elu põhjaks panna pühaõhtusöömaaja. Kogu oma eluaja võitles Grundtvig nende tõekspidamiste eest. Vahel kaotas, vahel võitis, kuni lõpuks sai krooni. 1853. a., tema 70 a. sünnipäeva puhul, Taani kuningas Fridrik 7. andis talle piiskoppi au-nime ja kogu Taani rahvas austas teda kui suurt hingelise vabaduse eest võitlejat, noorsoo kasvatajat ja luuletajat.

Kui vaadata Grundtvigi, kui rahvakasvatajat, siis peab kohe tähendama, et Grundtvig oli väga vabameelne kasvataja. Puht peda-googilist, kuiva õpetust Grundtvig ei sallinud. Ta nägi, rahvaga eriti noorsooga kokkupuutudes, et noored olid võimetud keskuste-leva hingelistest asjadest ja selle süü pani ta just koolide süüks. Teisalt teadis aga Grundtvig, et noorusaeg on see aeg, millal peab andma noortele põhi elluastumiseks. Grundtvig tahtis luua noorte elu enne peoks ja alles siis anda noortele tööd. Grundtvig tahtis anda noortele enne nende noorusaja kätte, et noo-red võiksid anduda puhtale ja kaunile elule, mida seeaegne noorus eriti kaebas. Senised koolid, keskkoolid, gümnaasiumid ja realkoolid olid G. meelest vastuvõtmatud noorile, mida võib järeldada G. sõna-dest: Ainsam ja parim poiste kool rahvaelu jaoks on, mida mina võin käsitada, aüstate ja töökate kodanikkudu kodud, kus lastesse

juurdub tahe aidata teineteist töös.“ Teisi koole G. nimetas „Surma koolideks“, sest need algasid tähtedest ja lõpetasid raamatu tarkusse. G. mõtte ei olnud muuta neid koole, vaid ta tahtis asutada kooli, kus eesmärk ei ole eksamid ja leib, vaid haridus ja kultuur. Peaasi kool pidi olema elav, ühine ja ühesugune kõikidele.

Rüik ei tule ehitada raamatule, vaid valitsevana peab olema siin elav sõna, vaba kõne, nii isiklik ja tundeline ja luuleline, et see sünnitaks hingelise vahekorra kõneleja ja kuulaja vahel. Selle lausega on G. ütelnud Rüiki põhisaladuse. Edasi on G. ütelnud rahvaülik. õpetajate kohta: Rahvaülikooli õpetaja kõne ei pea olema mõne õppinud mehe kõne, vaid õpetajad peavad kõnelema nii, et kõne oleks meeldiv, et kõnel oleks sisu ja tunnet. Nad peavad kõnelema kui inimesed, kellel on sügav sisemine elu, et suudaksid seda edasi anda ka õpilastele. Kõne peab avama kuulajate kammitsas olevad hinged ja valgust, elusoojust andma nende südamesse. Nii kui juba nimetasin, ei tahtnud G. asutada raamatu teadusele kooli, vaid vabasõnale ja tunnetele. Võiks ütelda ta tahtis asutada sõpruse kooli Rahvakooli näol, millest hiljem arenes välja Rahvaülikool.

Missugusena ja millisena tahtis G. näha rahvaülikoole? Ja mis pidid õppima õpilased G. koolis.

On arusaadav, et iga Rük. läheb lahku oma põhialustest vähehel määralt. Raväülikoolile annab suuna just seal valitsev vaim, mis oma korda on tingitud juhatajast ja õpetajatest. On koole, mis kannavad Rük. nime Soomes ja Taanis, kuid milliseid võib täie õigusega nimetada ülikoolideks, nii suur ja põhjalik on nende töökavad. On ka Rük. mis on nii armetud, et nad ei suuda midagi pakkuda oma õpilastele. Nii oli olukord Taanis, kus esimeses vaimustuses asutati igasugu isikute poolt rahvaülikoole, kuid millised ei suutnud anda edasi õiget rahvaülikooli vaimu.

Rahvaülikooli peaeesmärgina tahtis G. näha seda, et Rük. võiks noortes äratada hingeelu, anda innustust kõigile kaunile ja õilsatele tegudele, anda noortele kõrgem elu- ja maailma vaate. Ja alles teises järigus peaaegu õpilastele tähelepanemata jagada harilikku teadust. Selles pidi olema vahe hariliku kooli ja rahvaülikooli töö meetodite vahel. Harilik kool jagab teadust ja teadus on peaaegu. Teises järigus ja ainult vähehel määralt jagavad teised koolid hingelist haridust.

Rahvaülikoolis ei peteta noori hiilgavate nimedega ega anta söögiks kooliraamatuid, vaid siin antakse puhast, võltsimatut ja segamatut mahla joogiks hää aedniku valmistatuna.

Kui rahvaülik. eesmärk on juhatada noori inimesi haridusellu, teha noortest arusaajaid ja võimelisi rahvaülikmeid, rakendades neid tööle kultuuri arendamiseks, kuid kui see näeb teiselt poolt inimesi, kelle teadmised on väiksed, nii on selge, et rahvaülikool peab käima oma õpetuses teist teed, kui harilikud koolid, et saavutada taset õpilaste hulgas, kes on tulnud rahvaülikooli mitmesugustelt aladelt ja eriharidusega noorte keskelt. Rahvaülikool võtab oma kavas peaaegu kõik need ained, mis on tarvilikud rahvaülikooli hariduse tõstmiseks. Kuna rahvaülik. töö aeg on lühike, ainult 6 kuud, siis siin ei

saa tarvitada sama õpetusmeetodit, nagu seda tarvitavad harilikud koolid. Kui rahvaülikool on omale eesmärgiks võtnud sarnase kava, siis on tarvis teada ka kuidas ta suudab läbi viia kooli õpetust. Aluseks siin on võetud juba see, et koolitulejad ei ole enam lapsed, vaid juba täiskasvanud (alla 17 a. kooli ei võeta), pealegi on kooli tulnud õpilased seda teinud vabatahtlikult. Ja siis on selge, et sarnaselt õpetades on võimalik anda noortele seda, mida on neil vaja elus. Rahvaülikool jätab kõrvale oma kavast võõrkeeled jne., sest rahvaülik. eesmärk ei ole kasvatada mitte ametimehi, vaid elulisi noori inimesi. (On küll olemas rahvaülikoole, kus õpetatakse kõiki võõrkeeli, näit. Soomes — Lahtis ja Taanis — Askovi rük. Need on juba kõrge-mad rahvaülik.). Peaainena leiab aset siin kirjandus, vabaharidus-töö, ajalugu ja emakeel. Teistest ainetest pidas G. veel tähtsaks vähesel määral õpetada loodusteadust, füüsikat ja matemaatikat. Nä-dala tundide arvust soovis G. näha kasutatuna $\frac{2}{3}$ kirjanduse, aja-loo ja emakeele õppimisele kuna aga $\frac{1}{3}$ teistele ainetele.

Juba õpetuse moodus on rahvaülikoolides teistsugune, kui hari-likus koolis. Õpetaja peab enne õpilased viima oma kõne abil kon-takti sellega, mis ta on võtnud tunni peaaineks ja alles siis minema aine käsitluse juurde. Näiteks: Õpetaja, tahtes õpilastele rääkida Pärsia sõjast, peab enne andma ülevaate vanuist kultuurrahvastest; siis räägib ta vähe Pärsia rahvast endast ja nende riigi korraldus-dest ja alles siis, olles juba noortes äratanud mõtted ja viinud nad mõtlema Pärsiale, siirdub ta Pärsia sõja juurde. Sarnaselt tuleb rahvaülikooli õpetajatel jutustada ja tunnid koostada. Õpilastel peab enne olema selge, mis sundis pärsialasi võitlema elu ja surma peale, et suuta mõista sõja põhjust. On selge, et sarnane käsitus vajab õpetajailt kogemusi, elavat sõna ja esitust, mis ei ole seotud õpperaamatutega. On ju küllalt koole nii Taanis, Rootsis ja Nor-ras kui ka Soomes, mis kannavad rahvaülik. nime, kuid ei vasta täiesti rahvaülik. põhialustele. Need on kas usulised, või poliitilised. Ainult Grundtvigi rahvaülikool on tõeline rahvaülikool. Rahvaüli-kool, mis ei ole rajatud G. põhialustele ei ole rahvaülikool, ütles teadlane Hansen.

Sellega ei taheta veel ütelda, et rahvaülikoolid peaksid omaks võtma G. usulised ja maailmavaatelised alused täies ulatuses, vaid et rahvaülikooli juhataja ja õpetajate ideed oleksid ühtunud G. oma-dega kasvatuslise põhijoonte ulatuses.

Rahvaülik. kasvatuslik põhi peab olema rajatud G. psühholoo-giale ja pedagoogikale. Rahvaülikool ei teeni mingit kiriku suunda, kuid õige ja soe suhtumine kirikusse ja ususse peab rahvaülik. leiduma. Kui nüüd mõned, kes ei ole tutvunud rahvaülikooli tööga kü-sivad: Kas maanoored, kes lähevad rahvaülikooli ja sealt ära tule-vad, ei hakka põlgama maatööd ja maainimeste elu? Rahvaülikooli vaim ei anna tõuget võõrdumiseks maatööst, vaid vastupidi. Rahva-ülikool näeb ennekõike tööd, mis tehakse maa ja rahva hüveks ja maa töö on üks sellane töö, kus noor võib end rakendada tööle rahva ja riigi kasuks.

Sarnasena kujutas G. rahvaülikooli ette, kui ta esimese rahvaülikooli a. 1844 asutas. Ja mõte leidis pooldajaid. Vähesese Taani maa kohta oli a. 1915—1919 vahel Taanis rahvaülik. 71.

Muidugi ei ole praegused rahvaülik. täpselt sarnased, nagu neid G. ette nägi. Täiendusi on igalpool ette võetud ja koostatud kavad vastavad iga maa rahva kommetele, kuid üldine G. vaim püsib siiski kõigis rahvaülikoolides edasi. Kuid see ei muuda veel rahvaülik. ole- mast rahvaülikool.

Meie noored peame olema tänulikud G.-le, et ta suutis luua Põh- jäamaadele sarnase koolitüübi, kus meie võime vabalt õppida ja en- nast arendada, kus meist kasvatatakse terveid, ausaid ja töövõime- lisi riigikodanikke.

Harald Jürna.

IX l. vil.

Aasta- ja talipäev 1938. a.

Aasta- ja talipäeva pühitsemine sünnib traditsiooniliselt vee- ruari kuu esimesel pühapäeval. Tegelikult algab küll aastapäeva pühitsemine eelmise päeva õhtul peoga. Ettevalmistustööd toovad

ka tänava helevuse rahvaülikooli ruumidesse kolm nädalat enne aastapäeva. Hariliku õppetöö kõrval viiakse läbi näitekursus, kus õpitakse näidend aastapäeva peoks ja harjutatakse ettekandeid koos- viibimisteks. See vilgas askeldamine jõuab haripunkti rohke vilistlas- pere saabumisega aastapäevale.

Seekord pühitseb Virumaa Rahvaülikool 12. aastapäeva. Lau- päeva õhtusel peol kantakse ette A. Mälgu näidend „Vaese mehe ututall“.

Pühapäeval algab ametlik osa lühikese aktusega. Aktuse kõne peab juhataja J. Ruus. Tuuakse tervitusi Ravila rahvaülikoolilt ja rohkelt vilistlasilt küll suusõnalisi ja kirjalikke. Aktus lõpeb ühis- lauluga.

Järgneb ühine keskustelu. Arutusele tulevad „V. Rik. Teadetes“ nr. XVIII ilmunud kirjutises „Püsiv töö meie iseolemise tagajana“ — ülesvõetud küsimused. Avaldatud mõtteist kujunevad kolm põhi- küsimust: 1) eestlase tööarmastus, 2) töö mehaniseerimine talu- käitise kasvendavaks ja arendavaks teguriks ja 3) traditsioonide väljakujunemise tähtsus.

Leitakse, et tööd ei armastata ainult osaliselt, üldiselt on töö väga hinnatud. Eestlase iseloomus on tüübiliseks jooneks maa- armastus, eriti vanema põlve juures. Tööst kõrvale hoidumine esi- neb peamiselt murdealiste noorte juures. Seda on võimalik kõrval- dada rohkem sisemise kasvatuse, kui välise töösurvega.

Peetakse tarvilikuks talukäitise mehaniseerimist ja korrasta- mist vastavalt olukorrale. Põhjustuseks tuuakse kujukaid näiteid,

milledest selgub, et meil kulub väga palju tööjõudu teatud saagiüksuse tootmiseks ja sellepärast majanduslik sääst liig väike, millega põllumehed võiksid endale lubada vajalikke kultuurilisi hüvesid. Tööjõu puuduse kõrvaldamiseks põllumajanduses on tõhusaks abinuks tootmisalade mehaniseerimine. See on aga võimalik ja tasuv siis, kui vastavalt investeerimiskulutustele tõuseb tööviljakus. Tööviljakuse tõusuks on tarvilik ka kutseoskuse levik. Vajalik on maal senisest suuremal määral korraldada ja luua uusi tööliste kortereid, et sellekaudu säilitada taludes püsivalt kutseoskuses vilunud töölisi.

Talude edasiandmine järglastele peaks omama rohkem moodsaid ja traditsioone, nii, et talu üleandmine isalt pojale sünniks paljudel juhtudel senisest varem. Hiline talude üleminek pärijatele toob sageli talukäitise korrastamises seisaku. Peetakse vajalikuks selgete vahetõrgete loomist perekonna liigete töötasus. Seda omatalu inimeste töötasu reguleerimist võib teostada ainult haritud ja ärksat vaimset elu omaja peremees.

Vilistlaskogu aastakoosolek.

Koosoleku juhatusse valitakse vil! vil! F. Kaljuste, L. Kaber ja Ed. Talvik.

1937/38. tegevusaasta aruanne kinnitatakse Kr. 283,31 suuruses.

1938/39. tegevusaasta eelarve kinnitatakse tasakaalus Kr. 335,10 suuruses.

Põhikirja kohaselt vanuse tõttu juhatuses väljalangenud liikmed J. Ruus ja A. Mägi valitakse tagasi. Juhatuses liikmete kandidaatideks valitakse Ed. Talvik ja H. Niinepuu. Juhatuses koosseis ametitelt jaguneb: esimees J. Ruus, laekur M. Roopere ja kirjatöötaja A. Mägi.

Revisjonikomisjoni valitakse: H. Näks — endine, H. Soorm ja A. Toiger.

Eelarve kinnitamise juures avaldatakse soovi, et „V. R. Teated“ saaksid edaspidi viisakama välimuse. „V. R. Teadete“ välimus muudetakse. Tehakse ettepanekud „Teadete“ kausta kujud võtta: 1) ajakiri „Loomingu“, 2) „Arenu“ kausta formaat. Hälteenamusega võetakse „Teadete“ kausta kujuks „Loomingu“ kaust.

Juhatuses poolt esitatakse ettepanek korraldada V. Rahvaülikooli lõpetajate keskel ankeet, andmete kogumiseks nende tegevuse kohta. Koosolek leiab selle tarviliku olevat ja otsus on jaatav.

Ühtlul omavaheline koosviibimine. Meeleolu õhtusele koosviibimisele tõid mitmekesised ettekanded vilistlastelt ja õpilastelt.

Talipäevast suvipäevani.

Elus on ikka nii, et meile armsaks saanud inimeste lahkumine kurbust toob, aga teisiti ei või see ollagi, sest see ongi tunnus et nad meile armsad: Aga elu ei salli norutamist, tema oma ülesannetega sunnib unustama kurbuse, sest töö nõuab rõõmsat meelt ja möödu-

nud peopäevist paremad muljed aitavad kauaks üle argipäeva võitluse raskusist. Nii meil Rahvaülikooli perel tuli peale vilistlaste lahkumist kinni haarata igapäevasest tööst. Kerge see ei olnud, kui kohe peale viimaste külaliste lahkumist kell klassi kutsus, aga üleminekut peopäevilt tööle kergendas vil! A. Hallisto, kes esines karskussisulise kõnega, mis erines igapäevasest töötunnist.

Järgmisel päeval läheb töö täie hooga, seda tehakse innuga kõigil aladel. Argipäev vaheldub pühapäevaste puhkustega ja koosviibimistega. Korraldatakse sisukad kodumaa-, hõimu-, rahvaluule- ja Kalevipojaõhtud.

Vaheldust elusse toovad külalised. 13. veebr. oli meil õnn näha oma ruumes vabadussõja kangelast hra kolonel Karl Partsi koos hra A. Tartu ja usuteadlase Sakseniga, isamaalisel koosolekul. Kolonel K. Parts oma lihtsa ja huvitava kõnega võitis kõikide kuulajate sümpaatiat. Lehekülg Rahvaülikooli külaliste raamatust tõendab, et ka hra Parts kaasa viis paremad mälestused sellest õhtust.

Haridusliidu konsulent hra K. Laane peatus siin mõne päeva, tutvustas meid Soome noorsoo tööga, kõneles Eesti noorte kultuuritööst ja andis juhatust õpiringide asutamisest. Selle lühikese ajaga sai hra Laane õpilasperega suureks sõbraks, ei tahtnud lasta lahkuda nii ruttu.

Veel tõi külakosti ÜENÜ konsulent hra Uudeküll, kes rääkis noorte seltskondlikust tööst. Ta soovib ja loodab, et Rahvaülikooli õpilaste kaudu kantakse ka kaugematesse keskustesse head tööindu ja armastust seltskondliku töö vastu.

Tööd segama kipuvad haigused. Üks neiu haigestus raskelt — sarlakisse; pidi lahkuma koolist. Haigestunu „õnnelikud või õnnatud toakaaslased saavad kaheksapäevase aresti, Vabariigi suupäeva puhul saavad armu ja vabanevad arestist päev varem.

Korraldati veel omakultuuri nädala puhul aktus ja näitus. Õpilasteühing korraldas peo, kavas näidend Heino Anto „Isamaa lapsed“. Ja käes olidki kevadpühad. Rahvaülikooli pühi pidama jäävad läänlased, saarlased ja pärnakad. Peale pühi kogub pere üsna aeglaselt.

24. aprillil elasime kaasa, raadio kaudu, tähtsale ajaloolisele päevale, esimese Eesti Vabariigi Presidendi härra K. Pätsi pühaliku ametivande andmisele.

Viimane nädal kaob kiiremini kõigist eelmistest. Käsitööd lõpetada, näidend õppida lõpp-peoks. Unustatakse puhkamine ja töötatakse kuni tule kustumiseni. Juba hommikul pimedas kostavad alt töötoast noortemeeste haamri paugud, aga mis neil viga, haamriga lüüa näeb pimedaski, aga mõni neiu pidi hommikul kanga peal koiduainakut tegema ja valget ootama, kui ei tahtnud, et töö kvaliteet langeb ja töid ei või ju vähem olla kui eelmisel aastal, ikka rohkem ja oligi rohkem.

Veel ekskursioon Ubja põlevkivi kaevandusesse, mis oli huvitav meile pealtmaa elanikele.

Ongi lõppenud koolitöö. Laupäev täis kiireid askeldusi: näituse korraldamine, ekskursioon Kunda tsemendivabriku, öhtul lõpupidu.

Erik Laidsaare kolmevaatusline näidend „Kapral Pensioni ametiasjad“ libises kaunis ladusalt üle lava. Keset pidu üllatavad meid külalised: kirjanik Mart Raud, haridusliidu peasekretär E. Vender ja asjaajaja E. Tammre ning teisi.

Pühapäeval, 1. mail — tööde näitus, külastajaid rohkesti. Oli hea tagasi vaadata tehtud tööle, millega võis rahule jääda.

Järgnes aktusepäev 2. mail. Külalisteks Rahvaülikooli seltsi esimees E. Raatma, koolide inspektor H. Linsi abikaasaga ja hra Känd abikaasaga. Õpetajate poolt öeldakse lahkuvaile viimased soovid, kuna võõrad neid soojalt tervitavad kui värskeid jõude kodumaa kultuuritöö alal. Õpilaste esitaja Ehvarti soojad tänusõnad koolile, õpetajaile. Meeleolu kõigil pühalik-tõsine, paljudel pisarad silmis.

Öhtul tantsu, laule ja mängu kuni koidab hommik ja tuleb lahkumine. Lahkumisel pisaraid õige rohkesti, on kahju, oleme üksteisele armsaks saanud.

Kui palju neid lahkujaid oli? Selgub, et neiudest neid oli kümme, ülejäänud 25 koovad kangaid, endil veel pisarad silmis. Aga töö ei luba norutada. Töötatakse veel hoogsamini kui enne. Viimane lahkujaga, saare neiu, tahab ristipäevaks kindlasti koju jõuda.

Tulge suvipäevale! Nägemiseni!

Neile, kes eemale on jäänud vilistlaskogust.

Vilistlaspere on kasvanud käesoleval aastal üle 600, vilistlaskogu liikmeid on aga ainult 300 ümber. Kus on teised?

Vilistlaskogu otsuse põhjal ei saa saata „Rahvaülikooli Teateid“ neile, kes kahe aasta jooksul liikmemaksu õiendamata on jätnud. Selle tõttu on ka paljudel vilistlastel side Rahvaülikooliga ja kaasvilistlastega katkenud. Sellest on aga väga kahju. Et „kadunud lapsi“ uuesti ühisesse perre tagasi tuua, saadetakse käesolev number kõigile vilistlastele. Ühtlasi teatame, et kõigil soovijail on võimalik uuesti astuda vilistlaskogu liikmeks, kui nad tasuvad liikmemaksu. Usume, et mitmed on liikmemaksu unustuse tõttu tasumata jätnud. Nüüd on võimalus seda unustuse viga jälle parandada. Et edaspidi enam sääraseid äpardusi ei tuleks, oleks soovitav astuda elu-äegseks liikmeks, tasudes ühekordselt 5 krooni. Neid ridu lugedes mõtelgu igauks, kes ühel või teisel põhjusel vilistlaskogust eemale jäänud, tõsiselt selle üle, kas ta siiski võimalust ei leia uuesti ühisesse perre astuda. See on tarvilik mitte üksinda meie Rahvaülikooli ühise pere tervikluse mõttes, vaid ka sellepolest, et suur vilistlaskogu võiks palju mõjuvamalt kaasa aidata Rahvaülikooli edaspidisele arengule, kas või selle läbi, et on võimalus palju suuremaid toetusi määrata kehvematele kuid andekatele õpilastele

ja palju tõhusamalt jätkata „Rahvaülikooli Teadete“ väljaandmist. Sellepärast: maha loidus, tuimus, ükskõiksus, haarakem kinni ühistest üritustest. Liikmeks astumist ei tohiks unustada. Ka viimane lend, sest kui nad seda teinud ei ole, siis ei saa neile „Rahvaülikooli Teadete“ järgmist numbrit enam saata. Ühinegem kõik, sest ühendus teeb tugevaks.

Teadete lugijaile.

Käesoleva 19. numbriga hakkab meie leht ilmuma uues kaustas vilistlaskogu sellekohase otsuse kohaselt (6. II 1938). Nimetatud koosolekul oli juttu ka „Teadete“ sisu rikastamisest ja lehe väljaandmisest 6 korda aastas. Kuigi sääraseid ettepanekuid vilistlaste poolt ka varemalt on esitatud, ei ole siiski seni võimalik olnud neid teostada ja nimelt kahel põhjusel: 1) „Teadetele“ saadetakse vähe kaastööd, 2) Puudub ainealine võimalus lehe nii sagedaseks väljaandmiseks. Need takistused on muidugi kõrvaldatavad. Esimene, kui lehe ümber suurem kaastööliste pere koguneb; teine, kui vilistlased nõus on „Teadete“ eest tellimisraha maksma. Kuidas sellega nõus oldakse, selgub ankeedist. Üldse tuleks vilistlastel muutuda „Teadete“ suhtes aktiivsemaks. Saata rohkem kaastööd, või vähemalt sooviavaldusi selle kohta missuguseid küsimusi tuleks „Teadetes“ käsitleda. Selleks kõigile head tahtmist!

Toimetus.

Õpilastunnistused tagasi!

MEELDETULETUSEKS 13 L. VILISTLASTELE.

Ebasoovitavate sekelduste ärahoidmiseks (üleliigne kirjavaetus jne.) palume neid 13 l. vilistlasi, kes saanud koolilt tunnistuse hinnaalanduse saamiseks raudteel, need tunnistused pärast 23. juunit k. a. Rahvaülikoolile tagasi saata. Selline on Haridusministeeriumi nõue, mida tingimata tuleb täita. Tunnistuste kasutamine raudteel pärast eelnimetud tähtaega on lubamatu ja toob asjaosalisele kaunis raske karistuse, Rahvaülikool aga võib kaotada tunnistuste väljaandmise õiguse tulevikus.

Koolijuhatus.

Teateid vilistlastelt.

Nime eestistanud.

Aliide Kundla, endine Kuulbach.
Veera Aavasalu, endine Adami.
Sanne Maltis, enne Aleksandra.
Elmar Täht, nüüd Elmo.

Kihlatud.

Agnes Altmäe ja Ants Tammaru.

Abiellunud.

Aino Kokk Arved Plunt'iga.
Aino Sivadi Johannes Aadli'ga.

Noorpaare õnnitleme.

Vilistlased enesest

ei taha palju rääkida, sellep. on ka „Teated vilistlastest“ päris kokku kuivanud, piirdudes ainult nimede eestistamise ja abiellumiste teadetega. Kui vilistlased nii tagasihoidlikud ei oleks, võiks kujuneda „Teated vilistlastest“ kõige huvitavamaks osaks meie lehes. Kuid mis teha, kui inimesed nii häbelikud on, et endast ei julge midagi kirjutada.

Kuid nüüd peaks küll see tagasihoidlikkus kõrvale visatama, vähemalt ankeedi täitmise ajaks, mis käesoleva numbriga kõigile vilistlastele kätte saadetakse ja mis tingimata täidetult tagasi tuleb saata. Peetagu meeles, et sellest ankeedist oleneb teataval määral rahvaülikooli tulevik, sest andmeid kavatsetakse ära kasutada rahvaülikooli mõtte selgitamiseks ajalehtedes ja -kirjades, samuti ka palve- ja märgukirjades rahvaülikoolile toetuse hankimisel.

Ärgu jätku siis ükski Rüki õpilane oma kohust täitmata, sest igal üksikul teatel on suur väärtus, ta aitab kindlustada Rüki tulevikku. Ankeedi täitmise ja tagasisaatmise hõlbustamiseks on lehe teisele küljele trükitud aadress, nii ei jää täitjal muud teha, kui pärast vastuste kirjutamist leht kokku keerata, 2-he sendiline mark peale kleepida ja lähemasse postkasti visata.

Ühenduses eelmainituga paneme veel kõigile südamele, et oma elust ja tegevusest Rükile või vilistlaskogu juhatusele rohkem teateid saadetakse. See elustaks meie „Teateid“ ja aitaks alal hoida sidemeid kooli ja vilistlaste vahel.

Selgituseks

VILISTLASTE ÜLDKOOSOLEKUL 12. JUUNIL K. A. KÄSITLETAVA PEATEEMA KOHTA.

Nagu suvipäevade kavast näha tuleb üldkoosolekul käsitlusele küsimus:

Maaharitlase suhe maaihiskonnaga.

Esitame siin selle käsitluse lühikese kava:

1. Haritlase mõiste kitsamas mõttes (vaimlisel alal töötaja: arst, õpetaja, kohtunik jne.) ja laiemas ulatuses (üldse vaimliste huvidega ja harrastustega inimene, mis ei olene kutsest).
2. Haritlaste liigitus hariduse järele: üli-, kesk-, kutsekooli haridusega isikud, eneseharijad ja -kasvatajad.
3. Haritlaste liigitus kutsete järele: õpetajad, pastorid, vallasekretärid jne.
4. Haritlaste suhe oma lähema ja kaugema ümbruskonnaga, nende osavõtt kohapealsest kultuuritööst (ühingutes ja seltsides).
5. Kuidas rakendada kohalikke haritlasi intensiivsemale seltskondlikule tegevusele.

Suvepäeva kava

11. ja 12. juunil 1938.

11. juunil:

Peoõhtu. Lembit Raudsaare näidend „Luigemäe“, 3 vaatuses. Algas kell 21.30, sissepääs 50 senti.

12. juunil:

Kell 9.00 — lipu heiskamine peahoone lipuvardasse.

„ 9.30 — Hommikueine.

„ 11.00 — Üldkoosolek.

Peateema: Maaharitlane ja maaihiskond.

Kell 15.00 — Lõuna.

„ 17.00 — Jalutuskäik.

„ 21.30 — Omavaheline koosviibimine.

Vilistlaspäeva lõpp kell 3.00.

Rohket osavõttu vilistlaspäevast loodab

Vilistlaskogu juhatus.

1937./38. aasta õpilaste nimed ja aadressid.

Peegel, Helene	— Orissaare p. ag., Saaremaa.
Kuuder, Fiima	— Orissaare p. ag., Saaremaa.
Ojasoo, Leida	— Kerna p. ag., Järvamaa.
Põldemaa, Vilma	— Aravete, Seidla pk., Järvamaa.
Koho, Berta	— Järva-Madise, Aravete, Järvamaa.
Vaasa, Leonore	— Laekvere p. ag., Moora as., Virumaa.
Kaljura, Arnold	— Jisaku postkontor, Virumaa.
Mandre, Meeri	— Aegviidu, Koitjärve, Järvamaa.
Tohver, Ahti	— Tori, Tohera pk., Pärnumaa.
Tarkus, Selma	— Varangu, Jõeküla pt., Virumaa.
Tarum, Ants	— Viru-Maidla, Virumaa.
Karimäe, Karl	— Aaspere p. ag., Sauste, Virumaa.
Juurikas, Artur	— Tori, Tohera pk., Pärnumaa.
Puusepp, Emilie	— Luke v., Tartumaa.
Niinep, Selma	— Väike-Maarja, Raeküla, Virumaa.
Aren, Leida	— Kolga-Jaani, Viljandimaa.
Randmaa, Asta	— K.-Malla p. ag., Kunda k., Virumaa.
Kallaste, Märie	— Väike-Maarja, Raeküla, Virumaa.
Ploom, Helene	— Kunda, Andja as., Virumaa.
Nõlva, Velidia	— Kunda, Virumaa.
Timm, Asta	— Kunda, Kunda as., Virumaa.
Maamägi, Linda	— Aaspere p. ag., Virumaa.
Tamm, Linda	— Karitsa pt., Virumaa.
Rinde, Helmi	— Rakvere, Mädapea pk., Virumaa.
Aro, Helene	— Udria p. ag., Virumaa.
Reisalu, Tiiu	— Kiikla p. ag., Virumaa.
Kirs, Leonhard	— Põlgaste p. ag., Võrumaa.
Tamm, Karl	— Illuka p. ag., Virumaa.
Tensing, Aarne	— Are p. ag., Pärnumaa.
Salumäe, Ella	— Varangu p. ag., Virumaa.
Lukk, Hilde	— Sõmeru p. ag., Virumaa.
Muru, Miljane	— Sõmeru p. ag., Virumaa.
Siil, Valter	— Viru-Roela p. ag., Virumaa.

Kukk, Laine	— Salla p. ag., Virumaa.
Valba, Hilda	— Palmse, Vohnja p. ag., Virumaa.
Kaljuste, Adeele	— Vägeva, Pühe as. pk. 11, Järvamaa.
Krull, Ella	— Kuresaare, Pihtla v., Saaremaa.
Ehvärt, Valter	— Salatse p. ag., Virumaa.
Kütt, Albert	— Sõmeru p. ag., Virumaa.
Karlson, Aino	— Tudulinn, Virumaa.
Kalmu, Lola	— Kunda 39—4, Virumaa.
Õispuu, Liisa	— Saulepi p. ag., Läänemaa.
Kokamägi, Ella	— Aluksne, Laura, Lätimaa.
Soonla, Leida	— Aravete, Lehtmetsa pk., Järvamaa.
Volber, Hilda	— Vihula p. ag., Virumaa.
Mikker, Enn	— Kunda, Kunda küla, Virumaa.

